

Andragoški center Slovenije

34. Statistični podatki: Ovire pri udeležbi v izobraževanju odraslih in odnos odraslih do izobraževanja

Opomba:

S tem besedilom nadgrajujemo prispevek v InfO-mozaidu št. 20: Statistični podatki: Udeležba v izobraževanju odraslih, kjer smo predstavili prve rezultate evropske raziskave o izobraževanju odraslih (Adult Education Survey), podrobnejše rezultate raziskave pa smo predstavili v prispevku InfO-mozaika št. 33: Statistični podatki: Udeležba odraslih (25 – 64 let) v izobraževanju.

V tem prispevku bomo predstavili ugotovitve iz raziskave o glavnih ovirah pri (udeležbi v) izobraževanju in usposabljanju¹, ki so jih imeli odrasli v zadnjih dvanajstih mesecih pred raziskavo, ter kakšen odnos imajo odrasli do izobraževanja.

Z raziskavo o izobraževanju odraslih, ki so jo v Sloveniji izvedli leta 2007, so želeli pridobiti tudi podatke o ovirah, s katerimi se odrasli, v starosti od 25 do 64 let srečujejo na poti do izobraževanja. Vse odrasle, ki so sodelovali v anketi so – ne glede na to, ali so se izobraževali ali ne –, spraševali, kaj je vplivalo na to:

- da se niso izobraževali, čeprav so si to želeli,
- da se niso izobraževati in si izobraževanja tudi niso želeli,
- da se niso izobraževali v še večjem obsegu, čeprav so si želeli še več izobraževanja,
- zakaj se niso izobraževali v še večji meri, kot so se.

Razlogi za ne vključevanje odraslih v izobraževanje so bili različni, in sicer neizpolnjevanje pogojev za izobraževanje, v njihovem okolju ni bilo izobraževanja, delodajalec jih pri izobraževanju ni podpiral, slabi spomini na šolo, starost ali zdravstveni razlogi, osebni razlogi, ki niso povezani z delom, izobraževanje je bilo predrago, izobraževanje se ni ujemalo z njihovim urnikom, družinske obveznosti, izobraževanja za delo ne potrebujejo in drugi razlogi.

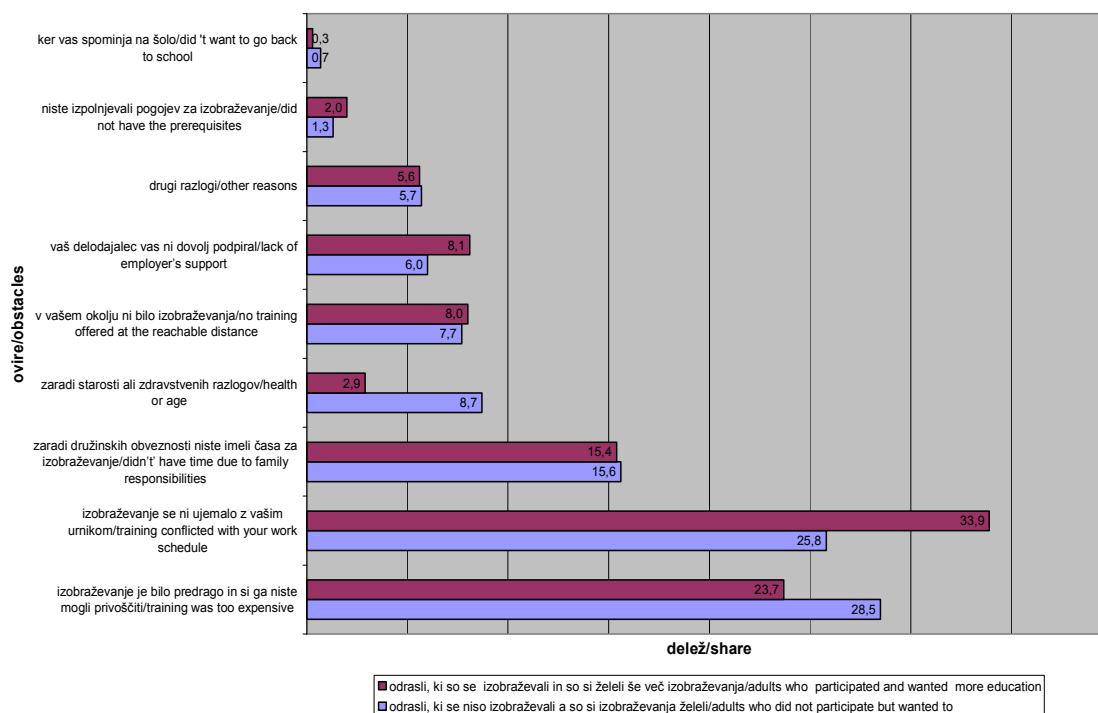
Podatki raziskave so pokazali, da je bila najpogostejša ovira pri odraslih, starih od 25 do 64 let, ki so se izobraževali in so si želeli še več izobraževanja ta, da se urnik izobraževanja ni ujemal z njihovim urnikom (34%), kot drugi razlog pa so navedli, da je bilo izobraževanje predrago (23,7 %). Drugi razlogi so bili še, da se niso več izobraževali zaradi družinskih obveznosti, nezadostne podpore delodajalca ter, da v njihovem lokalnem okolju ni bilo organiziranega izobraževanja.

Od 60 % anketiranih odraslih, ki se niso izobraževali, bi se jih želelo izobraževati le 20 %, vendar se niso, ker si izobraževanja zaradi finančnih sredstev niso mogli privoščiti (28,5 %), drugi najpogostejši razlog, ki so ga navedli, pa je bil, da se urnik izobraževanja ni ujemal z njihovim urnikom (25,8 %).

¹ Odprava ovir za udeležbo v izobraževanju odraslih je zato eden glavnih ciljev tudi Akcijskega načrta za izobraževanje odraslih: Za učenje je vedno pravi čas (COM 2007 558 final, 27. 9. 2007).

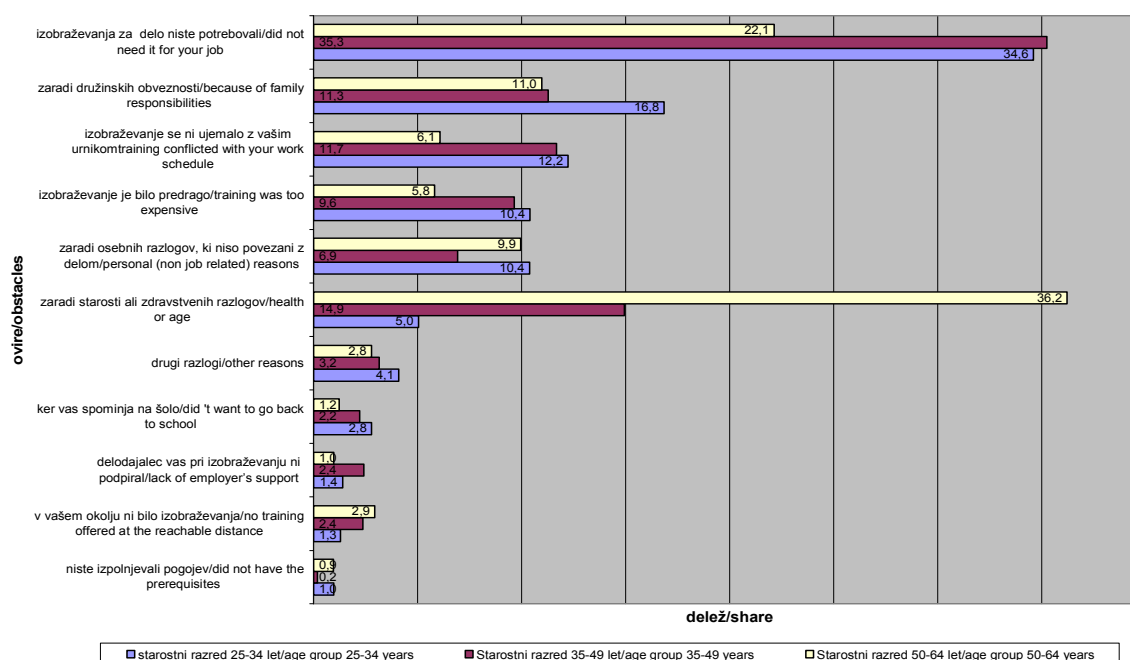
Slika 1: Ovire pri odraslih (25-64 let), ki si želijo še več izobraževanja, 2007

Vir: SURS

Več kot 40 % odraslih, ki se ni izobraževalo, se tudi ni želelo izobraževati. Najpogostejši razlog, ki so ga navajali, je bil, da izobraževanja za opravljanje dela, niso potrebovali – ta razlog so najpogosteje navedli odrasli v starosti od 25 do 34 let (34,6 %) in od 35 do 49 let (35,3 %), pri starejših od 50. leta naprej pa je bil najpogostejši razlog, da se niso in se tudi niso želeli izobraževati, starost in zdravstveni razlogi (36,2 %). Pogosta ovira, ki so jo mlajši odrasli navedli za neizobraževanje, so bile tudi družinske obveznosti (16,8 %), pri odraslih, starih od 35 do 49 let, pa starost in zdravstveno stanje (14,9 %).

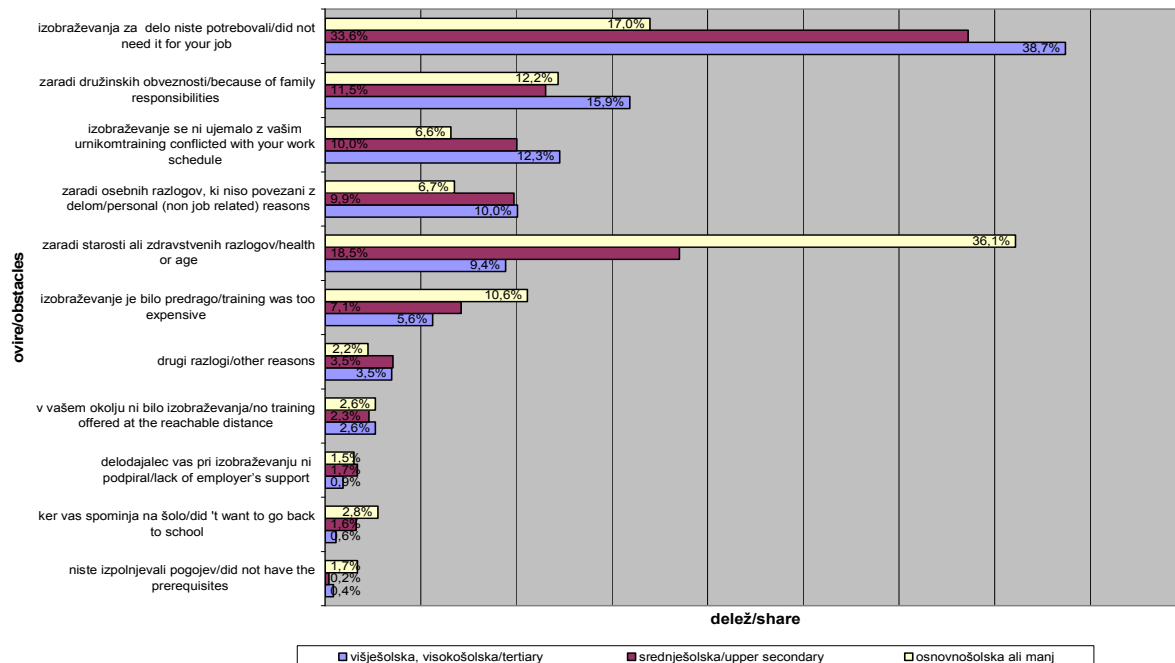
Slika 2: Odrasli, ki se niso izobraževali in se izobraževati niso želeli, po starostnih razredih

Vir: SURS

Starost in zdravstveno stanje kot oviri za izobraževanje je navedlo tudi največ odraslih, ki imajo samo osnovnošolsko izobrazbo ali manj (36,1 %), medtem ko so odrasli s srednješolsko (33,6 %) in višješolsko ali visokošolsko izobrazbo (38,7 %) največkrat navedli, da za opravljane dela dodatnega izobraževanja niso potrebovali.

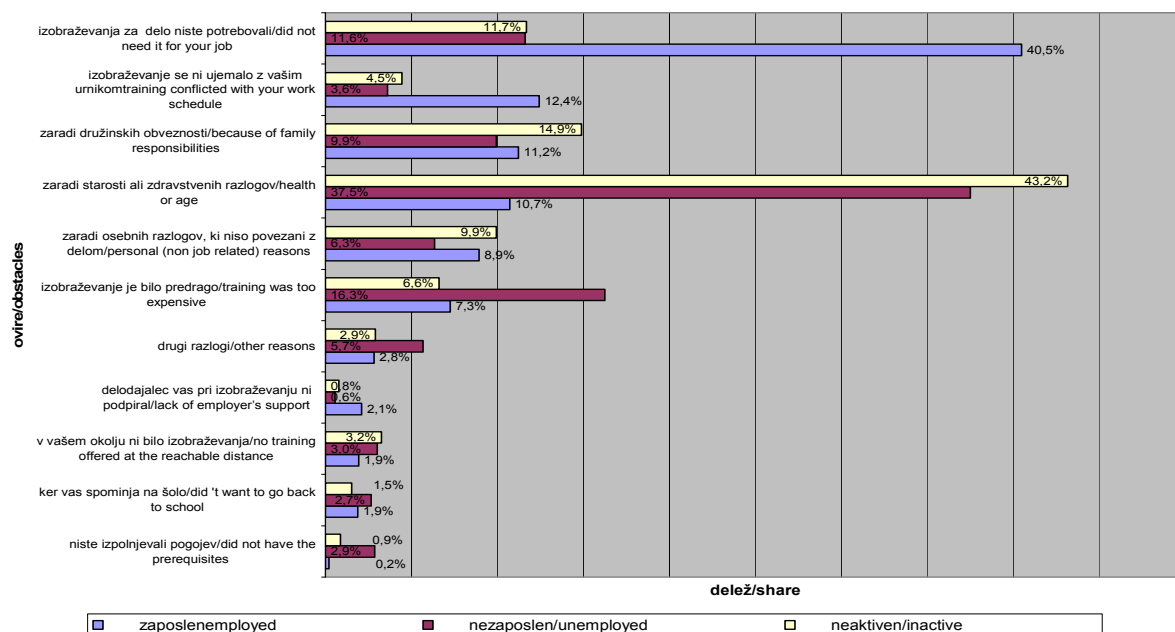
Slika 3: Odrasli, ki se niso izobraževali in se izobraževati niso želeli, po doseženi izobrazbi

Vir: SURS

Starost in zdravstveno stanje so kot vzrok za neizobraževanje najpogosteje navajali tudi delovno neaktivni odrasli (43,2 %) in brezposelni (37,5 %), med zaposlenimi pa je bil najpogostejši razlog, da se niso izobraževali, da izobraževanja pri svojem delu niso potrebovali (40,5 %).

Slika 4: Odrasli, ki se niso izobraževali in se izobraževati niso želeli, po zaposlitvenem statusu

Vir: SURS

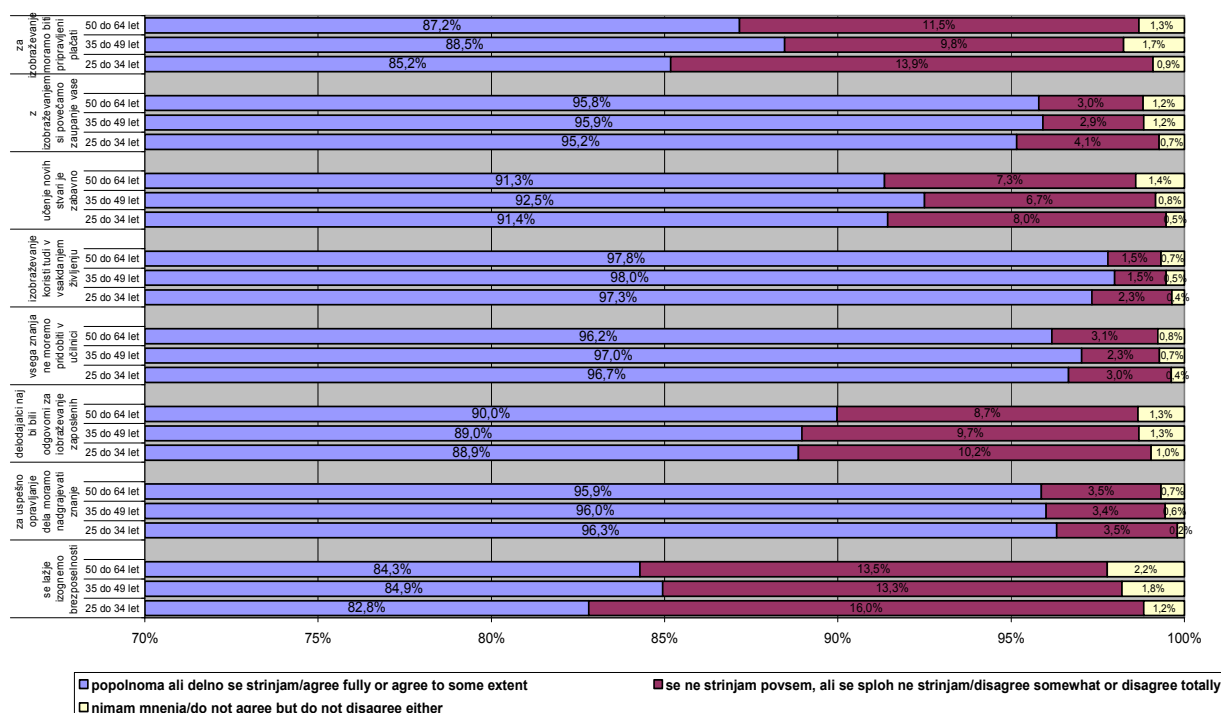
Da je izobraževanje strošek, je šele tretji od razlogov, ki so ga odrasli Evropejci navedli kot razlog za neudeležbo v izobraževanju, je pokazala primerjava mednarodnih podatkov. V povprečju devetnajstih evropskih držav je cena izobraževanja prevelika ovira za 15 % odraslih. Razpon sega od 43 % v Bolgariji do 5 % na Cipru. V Sloveniji je odstotek znatno višji od povprečja, saj je kar 29 % odstotkov vprašanih odgovorilo, da se ni izobraževalo, ker je bilo zanje to predrago.

Med najpomembnejšimi dejavniki za neudeležbo v izobraževanju evropski odrasli navajajo: družinske obveznosti (29%), delovni urnik (22%), strošek (15%), zdravje (6%), oddaljenost (6%), pomanjkanje podpore pri delodajalcu (5%) in nezadovoljene osnovne pogoje (4%).

Z raziskavo so želeli tudi ugotoviti, kakšen odnos imajo odrasli do izobraževanja. Vse odrasle, ki so sodelovali v anketi, so spraševali tudi, ali se strinjajo, da se z izobraževanjem lažje izognemo brezposelnosti, da moramo za uspešno opravljanje dela nadgrajevati svoje znanje, da naj bi bili delodajalci odgovorni za izobraževanje svojih zaposlenih, da vsega znanja ne moremo pridobiti v učilnici, da izobraževanje koristi v vsakdanjem življenju, da je učenje novih stvari zabavno, da si z izobraževanjem povečamo zaupanje vase in da moramo biti zanj pripravljeni tudi nekaj plačati.

Večina anketirancev je imela pozitiven odnos do izobraževanja. Med deleži odgovorov anketiranih po posameznih starostnih razredih ni bilo večjih razlik. Večina odraslih v vseh starostnih skupinah se strinja s trditvijo, da izobraževanje koristi tudi v vsakdanjem življenju, najmanj odraslih pa se je strinjalo s trditvijo, da se z izobraževanjem lažje izognemo brezposelnosti ter, da moramo biti za izobraževanje pripravljeni plačati.

Slika 5: Odnos odraslih do izobraževanja po starostnih razredih, 2007

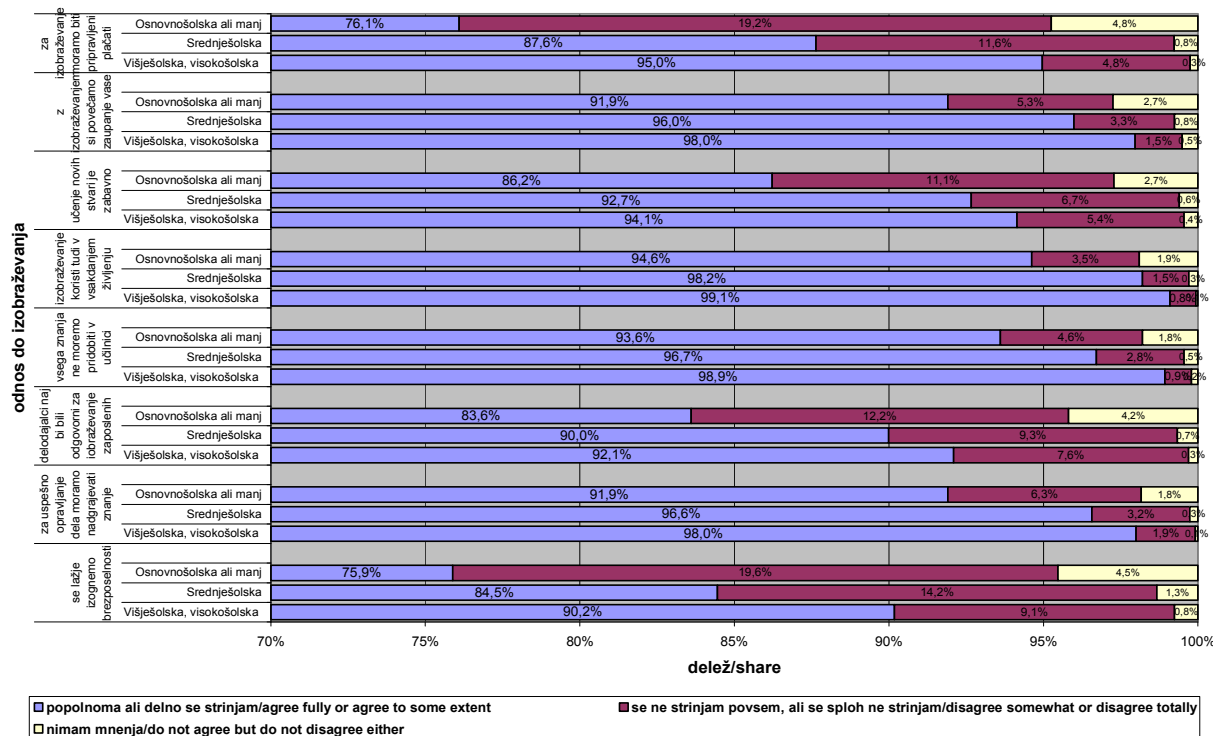
Vir: SURS

Večje razlike pri odgovorih so se pokazale glede na doseženo izobrazbo. 19,6 % odraslih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj se ni strinjalo s trditvijo, da se z izobraževanjem lažje izognemo

brezposelnosti, prav toliko se jih tudi ni strinjalo, da je potrebno za izobraževanje tudi nekaj plačati. 14,2 % odraslih z srednješolsko izobrazbo se ni strinjalo s trditvijo, da se z izobraževanjem lažje izognemo brezposelnosti, 11,6 % pa se jih tudi ni strinjalo, da moramo biti sami pripravljene plačati za izobraževanje. Največ odraslih z višješolsko ali visokošolsko izobrazbo se je strinjalo s trditvijo, da se z izobraževanjem lažje izognemo brezposelnosti (90,2 %) ter, da so delodajalci odgovorni za izobraževanje svojih zaposlenih (92,1 %).

Slika 6: Odnos odraslih do izobraževanja glede na doseženo izobrazbo, 2007

Vir: SURS

Kontaktna oseba za področje: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Informacijo pripravila: Erika Brenk, erika.brenk@acs.si

Viri:

- Izobraževanje odraslih (po anketi o izobraževanju odraslih), Slovenija, 2007, Statistične informacije, št. 3, 2010 (<http://www.stat.si/doc/statinf/09-si-272-1001.pdf>) (8. 3. 2010)
- Teden vseživljenjskega učenja, Posebna objava, 8.5.2009, (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2338) (4. 3. 2010)
- Anketa o izobraževanju odraslih, Prva objava, 23.4.2009 (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2286) (4.3.2010)
- Adult Education Survey, Eurostat: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/adult_education_survey (4.3.2010)